„Narodni list" izlazi svakoga četvrtka poslije podne.

Cena mu je za godinu 6 kruna, za sedjake 4 krune, pojedini broj 6 helera.

Za inozemstvo plaća se posebice poštarina.

Nijedna uplata ne vrijedi ako nije uštajena izravno upravi lista.

Narodni list.

Pučki list za politiku i pouku.

Za oglase plaća se 12 fil. po retku, za više puta po pogodbi.

Oglasi šilju se na uredničtvo lista.

Uredničtvo i uprava lista nalaze se u Volosko.

Rukopisi se ne vraćaju. — Nefrankirani listovi se neprimaju.

„Narod bez narodnosti jest tielo bez kosti!"

Br. 31. Volosko-Opatija, u četvrtak 4. augusta 1904. God. IV.

Pozor! Naše dužnike po posljedni put opominjemo, da nam plate što nam na predplati duguju.

Istarski sabor.

Već smo javili u „Narodnom listu", da je istarski sabor sazvan za 15. o. mj. u Kopar. Lanjske godine zasjedao je istarski sabor u Pulju. Nema na svjetu sabora, koji bi tako ciganski putovao od mesta do mesta, od grada do grada, kako putuje istarski sabor. Nu, to nije baš veliko čudo za onoga, koji pozna abnormalne odnošaje u austrijskom Primorju, a navlastito u Istri. Kako je već sto puta dokazano, ima u Istri dvie trećine Hrvata i Slovenaca, a samo jedna trećina Talijana. Nepravednim izbornim redom pak učinilo se je, da upravu zemlje imadu u rukama Talijani, na očitu škodu i nepravdu zemlje i puka. Premda ih je manje, ipak po cesarskoj milosti zapovedaju nam Hrvatom i Slovencem, kojih ima više. I tako nam zapovedaju. Kad bi nam zapovedali kako zapoveda stariji ili pametniji brat mladjemu, ni pol muke, ali oni nas ne drže za braću nego za svoje „šćave". Mi Hrvati smo za njih izvan zakona, za nas oni ne poznaju pravice. Dobri su njim samo naši novci, naši krvavi žuljevi, koje dajemo u zemaljsku blagajnu i koje oni u ludo trate za svoje političke svrhe. Oni ne poštuju niti naše zastupnike, koje je naš narod poslao u istarski sabor, da zastupaju, da brane njegove interese i da izvojšte njegove pravice. Ta svim nam je još u pameti kako su Talijani u Poreču zlostavljali naše zastupnike, tako, da su morali iz Poreča bježat. Svi još znamo, kako su Talijani na naše zastupnike kulturnotalijanski pljuvali. Naši su zastupnici bili radi toga prisiljeni izostati iz sabora, dok se bude isti sazivao u Poreču. Vlada je na to bila odlučila prenest i sabor i zemaljsku upravu u Pulj, ali Talijani digli na to groznu viku, bojeć se za budućnost Poreča. Vlada se prestrašila od šake Talijana i odustala od svoje namisli, da prenese sabor iz Poreča u Pulj, pak sada na sramotu cielogа svieta, sazivlje sabor jedanput u Pulj drugi put u Kopar, samo da se ne zamjeri ni Petru ni Pavlu. Tako vidite vuče naša vlada svoje rogove pred Talijani. Mi se čudimo, da su Talijani tako obiestni i bezobrazni. Moraju da su, kad ih se austrijska vlada uz milijun bajuneta toliko boji.

Vičimo, larmajmo, tucimo i mi, pak će vlada imati i od nas većega rešpekta. Ako budemo krotki i ponizni izjest će nas vuci.

Pučke knjižnice i čitaonice.

Jako prikladna su sredstva za širenje pučke prosvjete, pučke knjižnice i čitaonice. Sakupi se nekoliko stotina valjanih i narodu razumljivih knjiga, pa ih se namjesti u jednu sobu i dade cijelomu narodu na razpolaganje t. j. na čitanje. Dakako, da se te knjige mora prije uvezati i urediti nekim stalnim redom i popisom. Pozove se narod na sastanak i tu mu se javi, što se je učinilo, protumači što je to knjižnica, zašto se je osnovala, koliko je koristno čitanje knjiga itd. Kad narod bude razumio sve to, siguran sam, da će upravo razgrabiti knjige. S takovim se knjižnicama imade po mogućnosti spojiti i čitaona. Ali ta čitaonica mora biti posve drugačija nego li su danas naše čitaonice. U tim čitaonicama skupljao bi se narod po mogućnosti svaki večer ili barem na blagdan, a jedan školani čovjek imao bi čitati nešto iz koje knjige ili novine, to protumačiti i tako narod priučavati na razumjevanje onoga, što čita. Ovo bi se osobito dobro moglo provadjati s mladjimi. U opće bi mladež imala biti podloga knjižnicama i čitaonicama, jer ona imade više vremena, friška je od škole, lakše shvaća, pozornije sluša i s ljubavlju radi ono, za što zna, da je dobro i koristno.

Pučka predavanja i skupštine. Koliko ovakova predavanja i skupštine koriste, to najbolje znade onaj, koji je imao prilike viditi to kod drugih naroda i koji je sam ovim sredstvima širio pučku prosvjetu.

Predavanje morali bi držati školani ljudi i to na javnom mjestu, da može svatko doći slušati i time se okoristiti. Ako je u mjestu pučka knjižnica sa čitaonom, pa imade dosta velik prostor, najbolje je tu držati predavanja. Gdje toga nema, odabere se koja privatna kuća ili još najbolje hladovina na otvorenom mjestu. Po mojem mišljenju, najzgodniji su za to blagdanjski dnevi, a u većim mjestima možda bolje svagdanjski i to večer. Predmet predavanja težko je unapried i za svakoga odsjeći, jer to zavisi o onom koji predaje, o njegovim sposobnostima i o mjestnim prilikama. Samo valja dobro paziti, da predavač sam dobro razumije predmet o kom predaje, da se drži po mogućnosti što više svoje struke. Vrlo je koristno, ako se drži niz predavanja, koja se sva, jedno na drugo nadovezuju ili jedno iz drugog izlazi.

Kad se u jednom mjestu već više takovih predavanja držalo, kad je na to već narod naučan, onda je vrlo dobro sazvati jednu veliku skupštinu i tu narodu općenito protumačiti nekoja najvažnija pitanja, koja svakoga zanimaju.

Skupština vrlo dobro djeluje i mnogo koristi donese, ako je narod na nju pripravan. Na skupštini se govori općenito o nekim stvarima i to više govornika, a ove općenitosti mogu se vrlo zgodno kasnije na privatnim manjim sastancima pretresati i tako će narod imati prave i trajne koristi od svega toga, jer će mnogo potrebnih stvari naučiti.

Širenje i čitanje koristnih knjiga i novina. Knjige i novine vrlo lahko mogu se širiti i čitati u ovim knjižnicama i čitaonicama, a gdje takovih nema, tu se može na kom drugom mjestu okupiti narod, pa mu čitati i tumačiti, učit iz knjige ili novine. Tako će se narod zainteresovat za štivo, uvidit će, da nije ludost i laž sve ono, što se piše u knjige i novine, pa će onda i on sam posegnuti za štivom i time se okoristiti.

Priredjivanje pučkih zabava. Mnogi misle, da zabave nisu za narod, da mu one više škode nego li koriste, no ja mislim, da je ovo posve krivo shvaćanje. Čovjek, koji radi, koji se muči, te ga kojekakve brige taru, želi, da se odmori, da okriepi svoje tielo i svoj duh. A najljeće sredstvo, najljepši način za to jest liepa, prištojna zabava. Čovječja je narav takova, da želi kadšto malo zabave, malo veselja. Naravski, da ovakove zabave moraju ići i za tim, da koriste, da na narod djeluju, da ne budu samo zabave u prvotnom smislu rieči, nego da budu i poučne, da budu koristne. Kod ovakovih pučkih zabava imade se gojiti u

Podlistak.

Razgovor med Zamarićem i Zvanetom

na velikih vrati u Roču.

Zamarić: Dobro jutro Zvane, ala slabo je Zvane, božja suša zatrla nas je ta bot.

Zvane: Bog daj Bog, Zamarić, kaj diste suša zatrla nas je, mi drugi grašćaki bimo još pretrpeli suša, ma Hrvate ne moremo pretrpet, znaš Zamarić božji, potle kaj vi drugi kmeti ste dobili podeštariju u ruke za nas je jako slabo, mi smo zstareni, noben nas neće poslušat, verovat ništ, naše prve glave u Roču držiju ku i za škovaca.

Zamarić: Kaj mi ne poviste Zvane božji, ma tra ni toko, ne Zvane, kuji Vi diste.

Zvane: Aj corpo dela . . . . ti ne znaš, kaj vaši iz nas delaju, kaj nisi čuv kako je ono podeštat zagnav Škale van iz podeštarije, a njega je zagnav, a da ja gren notar, per dio, mene bi z brticami.

Zamarić: Vero, nisam tega znav, ma ja se štupilo, pak Škale onakova glova velika, da ni pjaknav u oči di kimu on bot kako je biv pjaknav ono nede u oštarije Turkoviću u oči, ma dijte kaj ćete Zvane božji, infati Škale ne bi jas dav voto za Podeštata, nedaj Bog, da je on Podeštat, pa onoko dopljukne di kimu u oči, ku je Turkoviću, ke sramote za vaš komun.

Zvane: Zamarić moj, ma kaj ćeš, da stavimo Nuta za prva glava, kaj nima ništ svojega, znaš da u Roče je užauca od vavik, da je ta najbogateji za Podeštata, Flika je bogata, ma ona ne more bit za Podeštata, dunke kiga ćeš nego Škale, ter vero se on lipo anke nosi, samo po zime ta vranić bi otel ku i Rusi nosit se, a tu ni za Talijana ni prispodobno.

Zamarić: A toko, toko Zvane, Vi samo da je bogat, neka bo Podeštat, pak povejtemi ti vaši bogataši, kaj so sturili dobrega za komun, pokažite di kaj.

Zvane: Kaj diš, da niso storili, poglej ona onoko velika škula, kaj ni ono kaj pokazat, pokaži tu bliz jena onakova, pak da bi naši bili dobili ta bot, anke voda smo pensali storit prit, kaj misliš, da sada Vi kmeti ćete nam storit je prit? A ja da bi ste mogli tošiga nam poslat.

Zamarić: A škulo ste nam storili, rovinali šnjom vas komun, samo za dat gušta meštru i voda ste još pensali, ma kaj Vi drugi mislite, zato da ste dišenj za voda skrili, da ćete oš di kada dobit.

Zvane: Ma kaj diš, da nećemo, znaš da sada imamo i kamariera u Roče, ki je dikaj svita provav, nisi ga onu videv kad je biv škof tu, kako se je ono lipo obukav, ku i Podeštat iz Trsta kada pride kakova velika glava u Trst, i u frake je biv, a jožu a jožu, da bi biv on Podeštat, ke preženca! da bi se ono obukav kad su votacijoni, i Hrvati stavili bi ga za Podeštata, samo ako ne za prešentanciun kad pride cesar ali di ka druga velika glava u Roč.

Zamarić: Jušto kad smo na deškorje od tega, povejte mi Zvane, koko je pasav onu Škala, kaj ga je biv Maljavac tuživ, da mu je rekav da je neke karte zgorev.

Zvane: Kaj ćeš, nič ni dobiv me par, samo 50 krun multe i platit sve špeše ali 5 dan notar, ma kaj ćeš tu, da je Škale? ku i nam 5 šoldi platit.

Zamarić: Ma sam čuv, da je rikoriv u Rovinj.

Zvane: Kaj ćeš, on ne bi biv rikoriv, zakaj je znav, da neće manje prijet u Rovinje, ma znaš je imev poć u Rovinj na špas, ma da gre na špas forši bi ga bila žena krigala, a tako je forši našav skuža, da mora poć na sud i tako je storil, ta gita di piacere.

Zamarić: Kad će bit dibatiment u Rovinje, sada tra kaj su jurati dole za ono, kaj je biv Škala tuživ Podeštata zato, da ga je zagnav iz podeštarije.

Zvane: A kaj ćeš, vrag z vragom drži od vavik i tako ti je rono za tu, da je Škala Podeštat i da Perčola pride onoko notar i da ga hiti van, bi dobiv Škala 5 ali 6 let, a kaj ćeš, vi drugi Hrvati ne more vam noben nič i toko ti je šlo i tabot Škalom i Podeštatom.

Zamarić: A sada kaj će prit van, sam čuv reč, da je Škala prišav lovit Nugijane iz komunskega, kade su minali objoči za kapela na cimitare, ma ta Škala je im prerezav špag. Ma kaj je on Podeštat?

Zvane: A ni Škala ne Podeštat, ma znaš, da bi jako rado bit, bogat je, drugega dela nima i pak sada se vadi zapovedat, ako bude oš en bot on Podeštat, da bude valje znav kaj se prijet, a druga ću ti reć' znaš da mi smo bili navadni Vam drugim kmetom zapovedat, znaš da je sada na en bot toko težko se odvadit i pod zapoved vam drugim kmetom stat, još da bi zapo-

prvom redu narodno pjevanje i tamburaužje, a onda predstava i deklamacija. Komadi, koji se izvadjaju moraju imati poučnu i odgojnu tendenciju. Obazirati se valja u prvom redu na moralnu a onda istom na materijalnu korist ovakovih zabava.

Nu nijedna se ovakova zabava ne bi smjela prirediti a da kod toga ne bude jedno predavanje i to prikladno i zanimivo predavanje. To bi imala biti prva točka programa.

Razgovor s narodom. Koliko koristi razgovor s narodom za širenje pučke prosvjete, mislim, da ne treba govoriti, jer o tom se može svatko osvjedočiti, ako dolazi više puta u dodir s narodom. Toga nam najviše treba i na to se mora postaviti velika važnost.

Eto na ovakove načine se može širiti pučka prosvjeta, a svi se ovi, mogu vrlo lahko kod nas provadjati, samo treba ljudi i — dobre volje.

Koliko se iz ovoga može vidjeti, svi se ovi načini mogu liepo medju sobom popunjevati, mogu se svi u jedno spojiti.

U jednom se mjestu može podići družtvo za narodnu prosvjetu, koje će se u tu svrhu moći služiti svim ovim pomagalima, svim ovim sredstvima. To bi družtvo imalo knjižnicu i čitaonicu, u njem bi se držala predavanja, skupštine i zabave, u njem bi se čitalo i tumačilo narodu koristno štivo, a tu i drugdje moglo bi se voditi razgovor s narodom.

Tako rade drugi narodi, pa tako radimo i mi. Kod drugih naprednih, velikih i jakih naroda vode ovaj posao svenčilištni profesori, a kod nas mogu djelovati na tom polju gg. učitelji, djaci, svećenici, odvjetnici, liječnici i drugi školani i naobraženi ljudi. Bude li se doskora na ovom uzradilo, uvjeren sam, da će za naš narod biti bolje i da će se naše prilike brzo posve promjeniti. Daj Bože, da to bude što prije!

—ić.

Značenje i upliv tjelovježbe.

Tjelovježba u širem smislu znači jačanje tjelesnih sila u opće, u užem modernom značenju je to pravilno napinjanje tjelesnih sila u svrhu, da se poveća zdravlje i jakost tijela. Vježbanje tijela je staro kao i čovječanstvo samo, neobhodno mu je potrebito, samo što se ono na različnom stupnju naobrazbe u različnom obliku pokazuje.

Čim bolje i pomnivije značenje tjelovježbe motrimo, tim složitija i važnija nam se ista pričinjava. Iz principijelnoga nagona za uzdržanje, razvija se zadaća ta uzporedo sa naobrazbom, te postaje sposobna, da sačuva i poviša obranbenu moć, podaje ugodnu i ujedno osbiljnu zabavu, uzdržajo hrabrost i zdravlje ljudske, uravnava okolnosti socijalnje, narodne i gospodarstvene, žrtvuje svoje službe u korist naroda, čudnovednosti, etike i estetike a na svrsi pak smjera, da postigne potpuno harmoniju duha, u kojem vrhunac jest plemenitost i savršenstvo ljudi. (Scheiner, Povijest tjelovježbe II sar. 2).

Prva neposredna posljedica tjelovježbe sastoji se u tom, što djeluje na tijelo i zdravlje ljudsko. Opisat ćemo to djelovanje riečima liječnika strukovnjaka.

Posljedica tjelovježbe opaža se rakopipateljno najprije na mišicama. Zadaća mišica pak jest micanje cijeloga bića i pojedinih uda medjusobno. Na vratima talijanskih gombališta je pisano: „Nel moto è vita". Da micati nam se je, ako ne ćemo, da nam sile malakšu, ako ne ćemo, da budemo kao voda stajačica, koja se usmrdi. Cijela narav radi, miče se i giblje, radimo zato, mičimo se, gibljimo se i mi. Štogod je čovjek u naravi postignuo, postignuo je samo usljed svoje radinosti. Kretanjem i radnjom se uzdržaje, raste i usavršava svaki organizam. Tako i mišica kretanjem ostaje elastična i jaka, raste u opsegu i okretnosti. One snovi, koje u mišice dolaze, da ih pomlađuju i potrošene da nadoknade, mogu u nje ulaziti samo usljed micanja, dakle samo one mišice rastu, koje rade.

Rad mišice, koji postane time, da se ista skupi i nategne, taj rad pospješava tok krvi i protoplazme, triebi iz nje uporavljene snovi i pripravlja mjesto svježoj, novoj hrani. Stanice radeće mišice se šire i množe. Mišičava ruka je opsežna i puna krvi; bogata mreža cijevi, osobito vidljivih žila, obuhvaća čvrste mišica.

Plosnato tijelo i tanka uda onoga, koji ne radi, postižu tjelovježbom bujni oblik, mišice postaju vidljive, skupine njihove dobivaju izrazite crteže, pri svakom kretu vidimo, kako čvrste i lavlje mišice igraju čilu igru pod gladkom kožom. Cijelo tijelo postaje skladno razčlanjeno, oblici njegovi postaju obliji, te pružaju krasnu i ugodnu sliku kipeće snage i bujnoga života.

Izdašnom i svestranom tjelovježbom poveća se potrošak snovi u svekolikom mišiću. Čim veći potrošak, tim veća je i naknada novih sila — nove hrane. Polag radnje ravna se i veličina plaće. Lijena mišica postaje debela, zakržljavi i oslabi; djelatna pak raste, jača, pribiva u opsegu i istodobno i u snagi. Vježbom postaje mišica okretnijom. Ustrajnom radnjom cijelo tijelo postane elastično i okretno, izdašno, jako i čvrsto. Šupljine našega tijela, koje u sebi čuvaju veoma važne organe za naš život, pokrije se čvrstim oklopom gipkih i čvrstih mišica. To je jamačno sigurniji štit nego najboljie odijelo, a čvrši nego tvrdi čelik. Svatko će zada uviditi i priznati, da svaki rad tjelesnih čemo izvršiti potpunije i bitrije sa mišicama izvježbanim i jakim, nego li sa mišicama slabim i nerazvijenim.

Tjelovježbom rastu mišice ali nastaje masti. Mast je zalihom hranivih tvarina u tijela našega. Uzimamo li hrane više, nego naše tijelo za svoj rad trebuje, slaže i spravlja tijelo višak ove hrane u oblik masti pod kožom na cijeloj površini tijela, pak i u šupljinama i njihovim organima. Tim se svakako djelatnost tih organa ograničuje a radi tjelesnih u opće umanji. Ograničenje rada pak može tako daleko doći, da je života pogibeljna. Srce, koje se je udebljalo, ne može da izvršava u tijelu radnju, za koju je postavljeno i čovjek gine.

(Nastavak sliedi.)

Domaće vjesti.

Mladi glazbenik. Gospodin Hugo Tomičić, sin umirovljenog savjetnika prisivnog sudišta u Trstu, gosp. Ljudevita Tomičić, a unučak našega zaslužnoga starina gospodina Viktora Tomičića, dovršio je ovih dana glazbene nauke na konservatoriju u Sonderhausenu u Njemačkoj. Kod konačnega izpita ravnao je raznimi javnimi koncerti, kod kojih je žeo obilan pohvalu prisutne publike. Razne njemačke novine izrazile su se jako pohvalno o mladom tom glazbeniku, naglasujuć sve, da će se gospodin Tomičić proslaviti u glazbenoj umjetnosti. Čestitamo mladomu znancu i njegovim roditeljem!

Amerikanska eskadra, sastojeća od sedam ratnih brodova, koja je došla na Reku u nedelju 25. julija, odputovala je iz Reke u subota, 30. julija u Villafranco.

Preslava „Fortica" u Kastvu. Neki naši ljudi po Kastavščine tuže se, a neki opet jade, da se jih ni pozvalo za nedelju na slavje va Kastav. Nimaju se pravo ča tužit ni jadit. Zač ne? Za ovo: Po celoj Kastavščine poslalo se na vidjenije ljudi posebne pozive, koji pak moru sobom dopeljat rodbinu i svoje prijatelje. Onda se je poslalo na oštari oglasi, a kemi se pozivlju svi čestiti i pametni naši ljudi na to slavlje. Stvar naravska, da se ne more svakemu posebe poslat pozivnica, s jednum besedum: Svaki čestiti, pošten i pametan Kastavac i naš prijatelj more slobodno prit i bez poziva na veselje va Kastav. Svaki more prit ako se misli tamo mirno vladat.

Telefon u Kastvu. Od 25. julija o. g. postoji u Kastvu telefonska sveza sa Voloskom. Ravnateljstvo pošte i brzojava u Trstu pripravno je spojiti takodjer Sv. Matej i Klanu sa telefonom, ali Klanjci vole, da njim se dade brzojav.

Amerikanci. Amerikanski soldati, ki su se ovi dni nahajali v Reke, pustili su va grade i va okolice svu silu beči. Po celi dan su se vozili, čas va karocah, čas na biciklih. Osobito su ih pune bile butigi. Nač su sve ti ljudi hitali beči, to se ne da opisat. Svet se je čudil i pital: odkuda tem soldatom toliko krajcari. No, valja znat, da su američki soldati jako dobro plačeni. Oni imaju i penziju, pak njim je jako dobro. Čujemo, da je i Krstić odlučil poć za soldata v Ameriku. Neki da su obećali, da te ga valje učinit za kapetana od — fregadi.

Magjari i Talijani. V Reke se vavek Magjari i Talijani mej sobom grde tako, da bi jedni drugim oči zikopali kada bi samo mogli. Samo ovi dni su se nekako složili, ali dakako samo za kratko vrieme. Evo, o čem se radi. Riečki guvernator dal je ovi dni večeru na čast amerikanskim oficirom. Za tu zgodu dal je izvjesit na svoju palaču četiri zastave, i to: magjarsku, amerikanaku, riečku i — hrvatsku. To je Talijane i Magjare tako upeklo, da su se va jedan mah složili pak udri složno na Hrvate i hrvatsku zastavu. Brižni!

Pitanje liečnika u Cresu. Piše nam prijatelj: Ovaj čas čujemo, gdje ljudi govore, a što ljudi govore veli se, ol da je bilo, ol da je, ol da će biti, samo da ne bude i opet ovo poslijednje, da je napokon ima tolikog zatezanja, dočim naredba od c. k. Namjestničtva, da se ima otvoriti natječaj na dva mlada, okretna i sposobna liječnika, koja bi imala vršit liječničku službu u gradu i okolici. Ako je to istina, tad će već jednom odzvonit pašcvanju naših slavnih liječnika, tanta i zeta, jer su oni, koji najviše oblače u ovoj nesretnoj obćini, a i jedan i drugi nikako ne dostaju za vršenje te toli uzvišene ali i preteške službe. Biti će time izliečena jedna od onih sedam sramotnih creskih rana, i providjeno telikim nesretnim bolesnikom u i izvan grada, jer što se u tom poslu ovdje dogadjalo nije moguće čovjeku ni pomislit, a pozivljemo se u tom na naše mlađe i starije liječnike, na liječnike-bolnice riečke i puljske!

Velim ponovno, ako je istina, jer uz onolike više i niže protekcije osobito kod c. kr. namjestničtva u Trstu i u ovu obćinu, ta 'nam se vijest pričinja i čudna i nevjerojatna! Del resto chi vivrà vedrà.

Neistinita glasina. U ponedeljak prosula se je kod nas vijest, da Senj gori. Već da je zgorelo jedno trejset kuć. Oganj da se je porodil va fabrike tabaka, pa onda, da se je munjevnom brzinom proširil dalje. Iz Reke da je šal put Senja veliki parobrod sa tri kumpanije soldata i s vatrogasci. Z jednom besedom, ta se ni govorilo o drugom ako ne o toj strahovitoj nesreće. I sve je žalilo i pomikovalo uboge Senjane. Medjutim doznajemo, da je na sreću puno tega izmišljeno. Oganj se je u istinu porodil u nedelju ob noć, ali nad Senjom, va šume, jedno dvie ure hoda odaljenoj. Razumo se, da je radi vele vrućine i suše oganj jače uhvatil, tako da se je harajuć proširil u velu daljinu. Vojnika je šla jedna kumpanija na mesto gde gori.

Školske takse u obćini Kastav. Porečka junta poziva svojim dekretom od 16. novembra 1903. br. 8760 obćina Kastav, da plaća redovito školske takse za školska leta 1903/4, 1904/5 i 1905/6 u dva semestralna obroka na godinu 12 tisuća 798 kruna, dakle za gornja tri leta 38 tisuća 394 kruna. Ako obćina ne bude plaćala, da će junta postavit adicijonale, da stera te školske takse. Budući je svota od 12 tisuća 394 kruna na leto nepravedno izračunana, to je obćina Kastav proti gornjemu dekretu junte rekurila. Zadnjeh šest let, brez ovega leta, platila je Kastavščina s prisilenimi adicijonali u ime školske takse ravno 78 tisuća 219 kruna. Od Talijani plaćeni smutljivci šuntaju i puntaju kastavski puk proti obćinskoj uprave, jerbo da su veliki adicijonali, ali ti lopovi ne povedaju narodu, da Talijani adicijonale stavljaju i da se za školske takse toliko plaća. Koliko bi se bilo moglo dobra učiniti va obćine z onemi tisućami, ke su se za školske takse platile. A kamo gredu te tisuće? Talijanom va žepi. I još je par magarac va Kastavščine, ki drže s Talijani.

Krstićevi študenti. Lanjsko leto je Krstić peljal va Pazin na talijansku gimnaziju tri dečka: sina Ljudevita Sušanj iz Jušići, Rudolfa Ružić iz Puževe i sina nekoga Marota-Stucija iz Spinčići. Premda su bila sva trojica u kastavskoj školi odlikaši, ipak su u talijanskoj pazinskoj gimnaziji učinili velu tombolu, kako je mogal svaki čovek naprvo znat. Kako čete, da Vam otrok napreduje va jednoj škole va kojoj ne razume jezika, u kojem profesori govore i tumače? Sušanj je šal po more; Ružić gre za mozna a Marot študija doma. Tužna djeca neka to zahvale Krstiću, koji je sigurno dobil od Talijani dobru plaću, da njim je pripeljal ovu nevinu dečicu. Rado bi bili učili, rado bi bili postali ljudi, imali su za to dar i volju, ali moral njim se je postavit na put jedan niščet, koji se je u svojem djavolskom srdcu već naprvo veselil kako će od te trojice postat narodni izdajice. Zaista od čovjeka, ki je zatajil svoj rod, ki je izdal svoju domovinu, more očekivat svako i najveće zlo na sveta.

---

vedav en gospud oš oš, ma en kmet, ma ti biš mogav seno Perčole reć, da on ne more prit svaki dan u Roč, da u delavni dan će Škala bit za Podeštata a u fešta on, ah manko u Roču da pusti Škale zapovedat, znaš ako ne on od pasiona bi mogav kake malatija dobit i potle, kad zgubimo njega zgubimo sve, a čuješ za ono kaj si mi rekav malo prvo radi minanja na komunskeg, sam čuv reć, da je Škala i Turković tekav valje po komisijon on dan, ma da su rekli u Buzetu, da ni toko teplo da bi bili prišli, ma s takovem teplom vero da ne moru, i da kad bude mrliješe, da ako ni komunsko da te prit.

Zamarić: Ma sada vidiste Zvane kako su bili šturlasti smjerom Vaši, ste dijali, da je okoli Roča vaše, vaše, pak sada na en bot da je komunsko.

Zvane: Vero i vero imaš pravo, i jas znaš znam, da naši neznaju nić, ma kaj češ, u Roče stojim i moram držat s njime, ne vidiš kaj delaju Baraboće tastu Turkovićevem zato da je kćere dav novemu sekretarju, samo ako ražuna š njim i Hrvat i Hrvat da je. Ja znam, da Turković ni se razumiv u Podeštarija rano nić, zakaj već tri leta ni bil kapac storit enega računa konšutiva, znaš da je Junta naložila, da moraju ti novi od trih let sve račune predelat i kako sam čuv reć, da je vražje šbalje u komunu Ročkem 20.000 krun. Da su špendali u tri leta samo kapitala komunskega 4433 kruna, a Nugljanom 473 krune su ku da bi im bili ih pojeli, su zeli Nugljanom i su dali Ročkem komune.

Zamarić: Pak oš diste Zvane z vami držat, a da tako gre napred oš eno dvi leta kaj bi bilo s našega komuna, sam čuv reć, da gorenjevaški komun već 14 let da parti komunela, a kriva da je podeštarija, zakaj da znala storit karte koko je bilo potreba, vidite sada, kaj su prijeli naši u ruke, Senička se je već razpartila a i Gorenjevaška ćete videt prije pol leta.

Zvane: Znaš kaj imamo oš ena šperanca mi drugi, da će Meštar naš u pensijun poć i ćemo ga stavit za Podeštata, ma ne oš ne, zakaj sada kmeti ga ne moru videt, ma će prokurat kaka bravura storit, pak češ videt da će i on bit Podeštat ročki. kaj češ kmet pozabi, ali moja ideja je ta, da za nas graščake ne bi više sreće nego da Meštar je Podeštat, zakaj on ima ona mauira, da bi morala napreženatanca voda akordat, a kaj češ više sreće za nas, nego da voda pride u Roč, ma te prosim Zamarić tu, kaj sam ti ja povedav, da stoji med nami, zakaj da naši graščaki znaju, da sam ti ja tu povedav, bi delali z memom ku i z Barabočem.

Zamarić: E znam, znam Zvane, bit ćete seguran, da neću nebenemu povedat (sam sobom: viš oni nas je videv i sve morda čuv, i češ videt, da će nas u foje stavit, ma neka je, Bog mu daj sreću).

Kaštelirci nuljati? Na bezobzirno, nečavno postupanje onega furlanskega biskupa Flappa, mej našemi se Kaštelirci počelo mešat. Ljudi su počeli kvitišat, da su latinski biskupi njihova najveća nesreća, pak su počeli premišljat, kako bi se oslobodili te nesreči. Tužit njim se ni koristi. Bili su i kod nadbiskupa va Gorice — pak za ku korist? Furlan juče Furlanu skopat oči, a tako ni biskup Jordan biskupu Flappu. Od pape nimaju isto čemu da se nadaju, zanč kako je poznato i sam papa Sarto je Furlan. To su tri Furlana. Četverti Furlan je Degrassi, ki stavlja jadne Kaštelirce od muke na muku. Najzada je, reć bi, dobrem Kaštelircem dodijalo to furlansko gospodstvo i oni, da se ga otresu, pripravni su, kako čujemo postat nuljati.

Evala im! Živilo Ricmanje!

„Riviera Zeitung“. Tako se zove novska novina, ka se štampa va Pule. Uredništvo je obećalo bilo, da će bit pravedno napram nas Hrvata, ali kako bi bilo, da bi Nemac mogal bit pravedan. Tako smo mi ove dane čitali va tem liste nepristojan članak proti našemu staremu pjevanju va naših crekvah. Mi, na pogano blezganje tega lista, odgovaramo: Ako se je ta kuga kamô ugnjezdila — ča s njom. Neka se Švaba uči poštovat zemlju, kamo je prišal trbuhom za kruhom.

U Rovinju u Istri osuđen je 32-godišnji župnik u Grisignani, Viktor Vaselli na pet mjeseci tamnice radi toga, što je jednoj svojoj župljanki pronevjerio 2440 K. — Talijanski listovi u Istri i Trstu (osobito „Piccolo“) pisali su više puta, da je župnik Vaselli uzor-svećenik. Neka bude tat, neka bude lopov, neka bude najveći bludnik na svietu, samo neka služi talijanskoj stranci, tada je on za njih uzor svećenik. Naš čovjek, koji više drži do poštenja nego svi Taljani skupa, njim je samo zato trn u oku, jer nije zatajio svoga roda i jezika.

Mjestne vjesti.

Gosp. Artur Čerep Spiridović proslavljeni predsjednik „Slavenskoga društva va Moskve“ nahodil se je ovi dni v Opatije. Svojim pohodom počastil je i naše uredništvo, pruživ nam prilliku, da se naužijemo njegove velike, slavenske rieči. Odlični gost pošal je od ovde v Reku, da izruči gosp. Erasmu Barčiću diplomu počastnoga člana spomenutoga društva, a odavde podal se je u društvu našega odličnoga književnika i narodnoga zastupnika, gosp. Dr. Tresića, u Dalmaciju. Kako čitamo va novinah, u Spljetu su slavnomu bratu Rusu priredili velike ovacije.

Što je sa gorejom cestom? Kako da je u Austriji sudjeno, da se na svaku stvar za puk korisnu mora čekat leta i leta. Već je deset let, da se je odlučilo gradit paralelnu cestu Matulje-Opatija; već je nekoliko let cela stvar na ministarstvu u Beču, a da isto u toj stvari niš ne učini. Med tem moramo se mi v Opatije i na Voloskem i svi gosti, ki oramo dolaze, davit va prahu, va prahu erarske ceste, po kojoj prolazi na dan stotine i stotine vozi i kočija. Od četverte ure a jutro naprvo pak sve do pol noći neprestano prolaze po erarskoj cesti teški vozi, koji čine takav štropot, da ljudi, koji bivaju blizu te ceste na mora ni spavati ni dešati. Vrhu tega pak su ljudi i u pogibelji života. Erarska cesta je osobito na Voloskom tako uzka, da dva teška i široka voza ne mora skoro ni mimo. Ako se nesrećom čovek nađe na ceste kad se tako srutan dva voza, riskira da bude med njimi ili med vozom i zidom stisnut. Svim mestnim oblastim preporučamo, da poslieć gradnje paralelne ceste, da tako prestanu već jednput sve ove neprilike.

Svega po malo.

Atentat na glumice. Neki dan počinjen je pred jednim pariškim lokalom atentat na atvljenu ljepotica i poznatu glumicu, gdjica Vernierovu. Atentator je je polio vitriolom, te je glumica pretrpjela više rana. Bjeteć izgubio je atentator šešir, pomoću kojega je bio prepoznat. On se zove Rondand i bio je podpredsjednik u Fontainebleau-u, petdesetgodišnji je šešnja, potrošio je sav svoj imetak, živeći s Vernierovom, a ona ga je konačno ružno prevarila, te si je uzela bogatijega štovatelja.

Spomenik Krügeru. Čudnu je sudbinu doživio spomenik, koji se je imao podignuti nedavno umrlom bivšem predsjedniku transvalske republike Pavlu Krügeru. Prije južnoafričkoga rata imao se je spomenik Krügeru podići na jednom trgu u Pretoriji. Bila su sakupljena sredstva, te je već spomenik naručen kod holandijskoga kipara Van Boona. Ali umjetnik nije mogao još prije rata dovršiti spomenik; kad ga je umjetnik u svom atelieru u Rimu dovršio, već je Krüger otišao iz svoje poražene domovine. Spomenik je ostao u atelieru Van Boona, čekajući na bolje dane. — No tko će se na nj sjetiti, kad je Krüger mrtav, a Transval je postao engleskom kolonijom.

Biskupu Stroussmajeru bilo je, kako je poznato, pozlilo va Rogatačkoj Slatine. Danas mu je već dobro. Neka nam Bog očuva slavnoga i velikoga biskupa dobrotvora!

Zmija va jaje. Neki poštanski poslužnik va Beanme, Franceska, našal je va jednom jaje malu kačicu, dugu 6 cm. Učeni ljudi govore, da to nije prvi slučaj, da se je našlo kačku va jaje. Zato pozor domaćice, da se ne bi jedan dan ale drugi, našlo va fritaje kakova mala belouška.

Samoubojstvo jedne grofice. Na 25. prošlog meseca išla je grofica Fosca Manir, razstavljena supruga grofa Hinka Colloredo, koji živi na svom dvorcu Colloredo blizu Montablano (Vidin), na seosko pokopalište, koje je baš blizu grofovoga dvorca. Došav tamo, dala je mečnaru jedan list za muža, a onda se je revolverom ustrelila prama srcu. Teško ranjenu odnesli su u dvorac. Liečnik se nada, da će ju spasit.

Progonstvo kršćana u Kini. Iz Ischanga u Kini javljaju, da je tamo započelo pravo progonjavje kršćana. Kinezi su zasužnjili francuzkoga biskupa u Ischangu, jednoga fratra i tri druga kršćana. Kod Sinanfua vežgali su tri crkvice.

Kolera u Persiji. Ta kužna bolest hara sada u Persiji upravo strašno. Na stotine i stotine ljudi umira na dan. Nekoje novine su radi te bolesti morale prestati izlaziti. Muhamer-Arabi krata se plaćati poreza, pak je radi toga došlo do bune.

Nesretnost sreće. U transatlantskom kupalištu, La Barnerie kod Nantes, živio je srećno već jednu godinu dana mladi par Champoiseau sa malenim jednim sinčićem, koga su obojica neizmjerno ljubili. Nego kako da je nesreća bila zavidna na sreću tih mladih ljudi. Zadnjih dana morao je gosp. Champoiseau po poslu u Pariz. Žena njegova jedva ga očekivala, kad najednom dođje njoj glas, da njoj je muž naglo umro. Mlada žena poludi od žalosti i u ludosti ubije revolverom najprije svoje dijete onda sebe. Biedno dijete nije bilo pravo pogođeno, pa se 24 sata borilo sa smrću.

Šintar slovio jednu gospodju. Dne 28. julija o. god. prolazio je jedan sluga budimpeštanskog gradskog šintara po. I. kotaru grada, da ulovi pse, koji nisu imali marke ili brnjice. Pred jednom kućom opazi dva psića bez brnjice i bez marke. Šintar približio se tim psićem na zamkom za hrbtom. U taj čas dođje gospodarica od pasa i prignuix se, da ih digne i odnese kući, ali u isto vreme baci šintar zamku, koja je pala upravo na vrat gospodji, koja je počela vikat na pomoć koliko ju grlo nosilo, dok ju nije jedan stražar oslobodio. Medjutim bijaše se sakupilo okolo šintara mnogo ljudi, koji su ga htjeli na komade raznesti radi njegove neopreznosti. Teškom mukom uspjelo je policiji spasiti šintara pred bićenom svjetinom.

Žena i brzoći. U Kostanci u Švicarskoj bila je ovih dana pred sudom jedna mlekarica. Jedan svedok pripovedal je sudu, kako je ta mlekarica žena očlačna, kako sve ravna i zapoveda i svrši je svoje pripovedanje z bezdanom: „kratko rečeno, ona (najmo ta mlekarica) nosi hrgoće“. Sudac upita na tem mlekarice: Je to istina? a ona odgovori: Ne, z svom trudnom ne nosim hrgoć!

Čifu. Čifu vam je mesto va Kine, tamo negde blizu Port-Artura. To je najveća kovačnica japanskih i engleskih laši, keh i „Piccolo“ donosi. Od tuda je va ovo šest meseci rasturono u svet najmanje 360 puti, da je Port-Artur pal. Neki dan je iz Čifu prišal telegram, da su Japanci preskujali Port-Artur, pak da su va njega zašli. Naravski, da je trubasti svet, ki čita „Piccolo“ poveroval i tu bedastoću.

Krvav dvoboj. U Budimpešti su se ovi dni pobili na sablje iz nepoznatog uzroka budimpeštanski poštarski činovnik i pričuvni častnički zamjenik Zoltan Gugi, te občinski bilježnik u Szčplaku Ljudevit Tarbai. Gugi je zadobio pet teških ozleda, tako, da je u beznadnom stanju prenešen u bolnicu.

Nesovjećan otac. U Beču su neki dan uhvaćeni neki Bergmann i njegova ljubovca, koji su obtušeni, da su zlostavljali troje djece, koje je Bergmann imao od prve žene. U bolnicu je odpremljena 2-godišnja Bergmannova kćerka, čije je tielo upravo cielo pokriveno ranami i ozledami, a izgledalo je kao kostur. Ruke i noge male mučenice izgubile su svoj predjašnji oblik tako su osakaćene. Još dvoje Bergmannove djece umrlo je nedavno uslied zlostavljanja zvjerskog otca.

Moderna kradja. Neki dan je u Parizu električni tramway pregazio i usmrtio neku 70-godišnju staricu po imenu Gout. Dvie gospodje, koje su se u tom času blizu unesrećene nalazile, pale su odmah na koljena, te su stale gorko plakati i naricati za milom svojem sestrom. Redarima je teškom mukom uspjelo odstranitti obadvie gospodje od mrtvog tjela njihove sestre. Prizor je bio ganutljiv, tako da je mnogim prisutnima bila suza u oku. Iztragom se je poslije ustanovilo, da pregažena Gout nije nikada imala ni sestara ni u opće nikakove rodjakinje. Gore spomenute dvie tobožnje njezine sestre bile su tatice, koje su na taj način mrtvu ograbile i ukrale zlatan sat i lanac i novčarku, u kojoj je bila znatna svota novaca. Tatice su uspješne, te su priznale svoj zločin.

Ognji. U Janoshazi je postalo žrtvom plamena 60 kuća i mnogo gospodarskih zgrada. Više obitelji je ostalo bez svega svoga. Bieda je vrlo velika. — U Janosföldu je požar uništio mnoge gospodarske zgrade i hambare, u kojima je bila velika množina žita. Šteta iznosi oko 100.000 kruna. — U Subotištu je izgorjelo oko 200 jutara šume, koja pripada prvostolnom kaptolu. Vatra je zahvatila i šume grofa Esterhazya, te je uništila oko 250 jutara. Šteta je dosta velika. — Izmedju stanica Krekling i Skollenborg kod Kristjanije bjesni požar u tamošnjim šumama, koji je do sada uništio šumu dugu šest a široku tri kilometra. Požar sve to više preotimlje zah. — Prekjučer je izgorjela u predgradju Ohti kod Petrograda velika tvornica kabela. Šteta iznosi dva milijona i pol. kruna. — Dne 29. pr. mj. uništio je požar čitavu obćinu Mađar u komoranskoj županiji. Pučanstvo stanuje u otvorenom polju pod šatorima. Izgorjelo je u svem oko 200 kuća i više gospodarskih zgrada. Šteta je ogromna. — Szilicze-u u gömörskoj županiji postalo je 36 kuća žrtvom plamena. Šteta iznosi oko 100.000 kruna. — Obćina Tölö-Revicse također je posvim izgorjela. Vatra nije se mogla ugasiti uslied nestašice vode. — U Hankoczu je požar uništio 14 kuća i mnoge gospodarske zgrade. Izgorjelo je mnogo goveda.

Nesreća. Pri radnjama oko popravljanja orčeanske zgrade u Waasgasse u Beču srušile su se jedne visoćе zidarske skele, koje su se nalazile u vrlo lošem stanju. Jedan kočijaš, koji se je pod skelami nalazio ostao je na mjestu mrtav. Dva radnika na skelama zadobila su teških ozleda, tako da će teško ostati na životu.

U jednoj tvornici u Plattenova kod Poznanja izgorjelo je u jednom parnom kotlu šest naučnika, koji su kotao iz nutra čistili. Nesreća se je dogodila uslied toga, što je grijač zaboravio zatvoriti parnu cev obližnjeg parnog kotla, koji je funkcionirao.

Europažinove novine o Japanu. „Vjestnik Mandžurskoj Armii“ donosi ovaj članak o Japanu, koji kao glas ruskoga glavnoga zapovednika zaslužuje osobitu pažnju. U članku se medju ostalim veli: Na vidiku cielomu svietu obavlja Japan već od pet mjeseci nepokoljebivom tvrdoglavošću javno, častno samoubojstvo — po starom tvrdom običaju svoj „harakiri“. Pri podpunoj svieti šalje Japan i nadalje svoje divlje i brodove na klanicu, voli radije iskrvariti u ratu i kod kuće umrieti od gladi, nego se pomisliti, zaustaviti se i zapitati se, što će dalje biti. Što je Japan postigao u tih pet mjeseci? Što je osvojio i zadobio? . . . Absolutno ništa! Ni za korak nije dalje bliže pobjedi, nego je izgubio polovicu svoje flote, te je od povoljnoga svršetka rata sada dalje, nego ikada. Za sada nasteji Japan, da točno izvede osnovu, koju smo od njega očekivali i za koju smo se pobrinuli, da osujetimo. Japan nastavlja s prodiranjem u Mandžuriju i urija u propast, koja mu je pripravljena u klancima i prodolima Mandžurske. Japanski vojskovodje ponavljaju kolne pogriješke Karla XII. i Napoleona, te puštaju da vojska zadje sve više u kopno, da se udaljuje sve više od mora, koje je do sada bilo jedina baza, i na kojem sada ne gospodaru bezkažnjeno kao prije.

Tielo Krügerovo. Tielo Krügerovo stiglo je prekjučer u Haag. Holandijsku su vladu zastupala kod dočeka na kolodvoru dva ministra. Kraljevski komornik predao je obitelji vienac, koji na vrpci nosi inicijale kraljice Vilhelmine i njenoga supruga.

Gospodarske viesti.

Filoksera.

(Nastavak).

U našem kotaru biti će dosta posjednika, koji su nasadili vinograde amerikanskom lozom a nisu pitali oprosta od zemljarine, jer nisu znali, da to mogu. Sada, gdje to znaju neka prijave i hoće koji novčić prištediti.

U drugih svetnijih zemljah, nego li je Istra, imaju vinogradari još i drugu veliku pogodnost za nasadjenje zemljišta sa amerikanskimi lozami.

Troškovi za obnovu vinograda su znatni i ne može je uvijek svesti mali posjednik. Tu je priskočila u pomoć vlada i rekla je: „ja ću posuditi svakomu vinogradaru u obćini okuženoj filokserom bez ikakova interesa primjeren iznos za obnovu vinograda amerikanskom lozom, ako i pokrajina isto toliko ili više bez interesa posudi“. U nadnje doba je vlada odredila, davati te bezkamatne posude i ondje, gdje je pokrajina pripravna dati posude i u manjem iznosu, nego li je daje ona.

Naši hrvatski zastupnici su opetovano puta predlagali u saboru istarskom, neka se zaključi, da će i naša pokrajina davati takovih posuda. Njihovi predlozi su bili odbijeni ili prekrojeni od talijanske većine na način, da se vlada na njih nije ni obazrela. U zadnjem su zasjedanju takodjer predložili neka se zaključi, da ima pokrajina opredjeliti za takove bezkamatne zajmove iznos od K. 100.000, ako vlada da u istu svrhu iznos K. 200.000. Taj je predlog bio prihvaćen, ali obzirom na veliku razliku med jednom i drugom svotom i obzirom na veliku škrtost, koju vlada pokazuje za Istru, sumnjamo, da će ona na to pristati. Svakako je dobro, da je talijanska većina jednput izrično priznala potrebu bezkamatnih zajmova.

Medjutim naš siromašni pak uz toliko druge nevolje, nositi će i tu nevolju, da se mora i sam i goloruk boriti proti filokseri, te bez ikije pomoći uništiti Istri glas vinorodne zemlje. Neka ga to ne plaši, već neka se sjeti, da štogod Hrvat ima, to si je pripravio, zajnio i uzkrsno sam bez tuđje pomoći, pače uz protimbu svojih neprijatelja. Tako će, ako Bog da, i svoju vinovu lozicu!

282

✝

Žalostnim srcem javljamo svoj rodbini, prijateljem i znancem, da je dne 15. julija preminuo u Carigradu nakon kratke i teške bolesti naš sin, odnosno brat i stric

Serafin Tominić

pomorski kapetan.

Mrtvi ostanci milog nam pokojnika biti će prenešeni iz Rieke, dne 6. augusta p. p. u župnu crkvu lovranску, a odanle sahranjeni na lovranskom groblju.

Tugujuća obitelj.

Traži se

jedan **sluga** za tiskaru, koji bi bio ujedno **pazikuća**. — Oženjeni bez djece imade prednost. Plaća po pogodbi. Upitati se u **„Tiskari u Opatiji“.**

4 para cipela

samo za K. 5·50

prodaje se dok ima zalihe za tu nizku cienu uslijed nabave velike množine: 1 par **mužkih cipela**, 1 par **ženskih cipela** iz žute ili crne kože za zavezati (Schnürrschuhe), sa jakimi okovanimi podplati, najnovijeg kroja; nadalje 1 par **mužkih**, 1 par **ženskih modernih cipela**, veoma elegantno izradjenih, lahkih, sva 4 para samo za **K. 5·50.** Kod naručbe dosta je navesti duljinu.

Rezašilje se pouzećem: **Exportna trgovina cipela.**

A. Gelb, Krakov br. 117.

Što ne odgovara može se promieniti ili natrag poslati, te se novac vraća, radi toga nema nikakove pogibelji.

Oglas.

Čast mi je P. n. obćinstvu naznaniti, da u mojem skladištu u **Matuljih** imadem na prodaju: **cement, daske, žlebce, opuke, vapno** i **čavle** i to uz najniže ciene.

Pošto ću biti uvjek opskrbljen sa dobrom robom od najboljih tvornica, mogu za vrstnoću svih mojih predmeta jamčiti, i ufam uslied toga, da će me to P. n. obćinstvo svojom naklonošću i povjerenjem počastiti.

Franjo Feranda, trgovac,
Matulje, kbr. 39.

U životu nikad više

ovako riedke zgode

500 komada samo for. 1·95.

Krasna poznačena i dobro ideća ura, 3 god. garancije, sa prikladnim lancem, 1 moderna svilena kravata za gospodu, 2 kom. najfinijih šepnih rubaca, 1 dražestan praten za gospodu sa imit. dragim kamenom, 1 kožna novčarka, 1 krasno šepno ogledalo, 1 par dugmadi za manšete, 5 dugmeta za prsa, sve 8°/₀ double zlato, sa patentiranim zatvaranjem, 1 prima pisaća sprava od niklá, 1 album sa najljepšim slikama na svietu, 1 elegantna pariška priheadača za gospodje (Novost), 1 par boutona od similibriljanta, vrlo trajni, 5 šaljivih predmeta na veliko veselje za staro i mlado, 20 važnih predmeta za dopisivanje i još 400 raziličitih predmeta vrlo potrebnih u kući. Sve skupa, sa uromi, koja sama ovo novce vriedi, stoji **samo for. 1·95.** Šalje se pouzećem ili da se novac unapriedpošalje.

Bečko glavno skladište

P. LUST, KRAKOV br. 116.

NB. Za neodgovarajuće šalje se novac natrag.

Proljetna kura!

Salsaparilja sirup (Depurativ)

Za proljetnu kuru preporuča se najtoplije **pravi sirup od salsaparilje** kao osvježujuće i krv čistoće sredstvo. — Jedino **strupom od salsaparilje** (Sciroppo di Salsapariglia), koji se na poseban našim iz najbolje vrsti korijena od salsaparilje pravi, može se postići dobar uspjeh.

Pravi sirup od salsaparilje izvrstan je lijek proti svim **kožnim** bolestima, **reumatizmu, skrofulam,** pokvarenoj krvi, **zapaćima, hemoroidima,** osobito pako proti **sifilitičkim** i venerickim bolestima. — Prodaje se u bocama od **2 krune**; onda od **K. 3** ili u dvostrukim bocama od **5 kruna.**

Pilule od željeza i limenola

Ove su pilule od neprocienjivo blagotvornog djelovanja proti najrazličnijim bolestima, a osobito proti: **slabosti, blidosti,** pomanjkanju **krvi, nervoznosti, vrtoglavici** itd. itd. Izvrstno pak djeluje kod pokvarenosti krvi i **glavobolje,** kao što su blagotvorne i kod oporavljanja iza duge bolesti. Preporučuju se kod svrbeće slabosti, osobito za **mlade žene i djevojke** pri pomanjkanju krvi. Ove pilule imaju i prednost, koja je od velike koristi i važnosti, naime, da se veoma lahko uzimaju, a pri svom raztvaranju u želudcu ne prouzrokuju nikakove boli. Zdravlje se podpuno povraća odmah iza kratke i savjestne uporabe. Izvrstno i najsta blagotvorno djelovanje svih željenih pilula zasvjedočavaju mnoge **priznanice** i pokrete ozdravljenika iz blisa i daleka. Svaka **škatuljica** sadržaje **100** (sto) ovakovih pilula, a ciena jednoj škatuljini je **2 krune.**

Prah proti znojenju nogu.

Ovaj prah jest izvrstno sredstvo proti znojenju nogu, **upija znoj,** te na taj način preprieči **ranjavost** nogu i odnimlje im **neugodni miris.** Ciena jedne škatuljice **K 1.**

CEROT proti **kurjim očima.**

Ovaj je **Cerot** svestrano priznat kao jedini i sigurni lijek proti **kurjim očima.** Samo upotrebljavanjem ovog lieka može se čovjek riediti za kratko vrieme ove neugodne bolesti.

Prodaje se **komad po 40 filira.**

Poštanske naručbe odpremaju se odmah.

Ovi spomenuti lijekovi dobivaju se jedino u ljekarni

Majke Božje od pomoći (Alla Madonna dell' aiuto)

ADOLFA SCHINDLERA

Na Rieci, via Mercati, 8 Piazza Ürmeny.

NB. Također se u ovoj ljekarni **recepti** (lječnički propisi) točno i savjestno priredjuje.

Sjećajte se istarske Družbe sv. Cirila i Metoda!

„Narodni list“ prodaje se kod:

Ivana Tomašić i Felice Turina u Opatiji; Andra Blečić i Marija pl. Märzthal u Voloskom; Josipa Rubinić u Mošćenicah; Vinka Mavričić u Dragi; Frana Bassan u Lovranu; Antonija Prieklć u Iki; Vjekoslava Kinkela u Rukavcu; Dinka Spinčić u Mihotićih; Frana Ferranda u Matuljih; Ivana Vlah-Vičić u Trinajstićih; Ljudevita Jelušić u Kastvu; Antona Sarčon-Ivančić Sv. Matej; Vladimir Fiamin Križišće (Opatija); Franju Brajan u Srdoči Sv. Križ; Ante Bertoša u Pazinu.

Pojedini broj stoji 6 filira.

Franjo Schlesinger

zlatar i draguljar

Opatija — Villa Rudowitz

prodaje svakovrstne **zlatne** i **srebrne** predmete u najfinijoj i najmodernijoj izradbi, po najnižim cienam. — Preuzima sve u tu struku zasjecajuće raduje i popravke, te ih izvršuje brzo, solidno i jeftino.

Promjenjuje stare zlatne i srebrne predmete za nove uz vrlo povoljne uvjete.

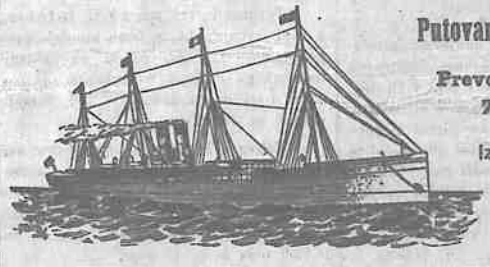

Putovanje u Ameriku!

Prevoz preko mora 7—8 dana.

Izvrstna obskrba.

L. Mašek i drug-Zagreb

Putovanje u **Ameriku** III. razred **iz Zagreba u New-York for. 65** sa brzim parobrodima prevoz preko mora **7—8 dana.**

Izvrstna obskrba. Odprema putnika iz Zagreba **svake nedelje.**

L. Mašek i drug
ZAGREB, Preradovićev trg 8.

Posujilnica u Voloskom

registrana zadruga na ograničeno jamčenje.

Prima novac na štednju od svakoga, te plaća od istoga 4 ½% kamata, čisto bez ikakvog odbitka. Rentni porez na uloške plaća posujilnica sama.

Vraća na štednju uložene iznose bez odpovjedi, pridržaje si ipak u osobitih slučajevih, pravo odkaza u smislu § 8 družtvenoga štatuta.

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, i to na hipoteku ili na mjenice i zadužnice uz garanciju.

Uredovni sati: svaki dan izim nedelje i blagdana od 9—12 sati pp. i od 3—6 sati poslie podne; u nedelju i blagdane od 9—12 pp.

Družtvena pisarna i blagajna nalazi se za sada u odvjetničkoj pisarni Dra. Janežića u Voloskom.

Pobliže informacije dobivaju se u pisarni Dra. K. Janežića, Dr. I. Pošćića, Drn. A. Stangera i Dra. M. Trinajstića u Voloskom.

Novčani promet u god. 1903 iznašao je **K 2777.869·20** — **Uloženo** je bilo u posujilnici god. 1903 **K 862.576·14**

Ravnateljstvo.

Hotel „Liburnia“

VOLOSKO.

Sastoji od 24 elegantno uredjenih soba sa električnom razsvjetom, kupalištem u kući. Slobodan izgled na more.

Restauracija - kavana

providjena je uvjek svježim jelom i pićem. Toči se originalno pilzensko pivo, domaća, hrvatska, istarska i dalmatinska vina.

Poslužba bezprikorna

Ciene vrlo umjerene.

Odgovorni urednik: Petar Rabinić.

Tiskara V. Tomičić i dr. — Opatija.